

NORGES HØYESTERETT

Den 19. august 2008 avsa Høyesterett dom i

HR-2008-01437-A, (sak nr. 2008/727), straffesak, anke over dom,

A (advokat Trond P. Biti)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (statsadvokat Ellen Katrine Hætta)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Oftedal Broch**: Saken gjelder straffutmåling ved uforsiktig omgang med skytevåpen og med ildsfarlige stoffer. Det sentrale forhold er skyting med skarpe skudd.
- (2) Ved utvidet tiltalebeslutning utferdiget av Østfinnmark politidistrikt 14. august 2007 ble A tiltalt for overtredelse av straffeloven § 352 første ledd annet straffalternativ. Grunnlaget var følgende:

”Lørdag 28. januar 2006 ca. kl. 03.30 i og utenfor Bs bopel i X i Y, avfyrte han minst ti skudd med rifle og hagle, hvorav flere skudd gikk gjennom veggen og ut, ett skudd traff en gatelykt på gårdsplassen og ett skudd traff en lampe ved inngangsdøra. Skytingen var egnet til å volde fare for andres liv eller helbred.”
- (3) A ble også tiltalt for overtredelse av § 352 annet ledd for uforsiktig omgang med ild eller ildsfarlige stoffer. Grunnlaget var følgende:

”Mandag 14. mai 2007 på en låve ved Z i Y kommune, sovnet han med en glødende sigarett i munnen, slik at det tok fyr, og det oppstod omfattende materielle skader.”
- (4) Ved Indre Finnmark tingretts dom 10. oktober 2007 ble A kjent skyldig i uforsiktig bruk av skytevåpen, men frifunnet for uforsiktig omgang med ild.

- (5) Straffen ble satt til samfunnsstraff i 60 timer, subsidiært fengsel i 60 dager. Tingretten fremhevet at allmennpreventive hensyn veier tungt ved overtredelse av § 352 første ledd, og at utgangspunktet vil være ubetinget fengselsstraff. Retten la imidlertid stor vekt på tiltaltes personlige forhold. Tingretten mente skyteepisoden fremsto som et enkeltstående og desperat rop om hjelp. Tiltalte ble nå ansett å være i en svært positiv utvikling.
- (6) Etter anke fra domfelte og fra påtalemyndigheten avsa Hålogaland lagmannsrett dom 12. mars 2008, der A ble funnet skyldig i begge tiltalepunktene. Straffen ble satt til fengsel i 75 dager, hvorav 45 dager ble gjort betinget med en prøvetid på to år. Ved straffutmålingen ble det lagt vekt på allmennpreventive hensyn. Straffen ble gjort delvis betinget ut fra at saken hadde tatt for lang tid.
- (7) Domfelte har anket lagmannsrettens dom til Høyesterett. Anken gjaldt lovanvendelsen og saksbehandlingen vedrørende post I – uforsiktig bruk av skytevåpen – og straffutmålingen. Ved beslutning av Høyesteretts ankeutvalg 6. juni 2008 ble anken over straffutmålingen tillatt fremmet. Anken for øvrig ble ikke tillatt fremmet.
- (8) Avgjørende for straffutmålingen er domfellelsen for uforsiktig omgang med skytevåpen. Det andre forholdet i saken, uforsiktig omgang med ildsfarlige stoffer, ville isolert medført en bot.
- (9) Når det gjelder de nærmere omstendigheter rundt den uforsiktige omgang med skytevåpen, har lagmannsretten sluttet seg til tingrettens avgjørelsesgrunner.
- (10) Tingretten opplyser følgende om bakgrunnen for skytingen:

”Tiltalte har forklart at han denne kvelden hadde vært på den lokale kroa. Her hadde han blitt slått i hodet av en person som gjennom hele barndommen hadde plaget han. Tiltalte ble kastet ut av kroa, mens den andre personen fikk lov til å være der. Han følte at han igjen var sydebukken, mens den andre gikk fri. Dette førte til at han gjenopplevde barndommen og ble svært deprimeret. Et par dager i forveien hadde han ved en tilfeldighet funnet nøklene til brorens våpenskap. Tiltalte var i brorens hus for å hjelpe til på gården mens broren var bortreist.

Etter å ha blitt kastet ut av kroa dro tiltalte hjem til brorens hus og hentet våpen fra skapet. Han ønsket å ta sitt eget liv, men klarte ikke å gjennomføre dette. Han skjøt derfor rundt i og utenfor huset i fortvilelse. Tiltalte ringte politiets nødnummer og har forklart at han ville at politiet skulle komme fordi han håpet at politiet skulle skyte han.”

- (11) Brorens gårdsbruk ligger åpent til, ca. seks kilometer fra Y sentrum. I huset var det en egen utleieenhet. Dette var kjent for tiltalte, men han visste ikke at leieboeren var i huset. Det er to andre gårder i nærheten, henholdsvis 323 og 358 meter unna. Det går en vei ca. 350 meter borte, og riksvei -- går ca. 450 meter unna. Tiltalte skjøt minst femten skudd, sju med rifle og åtte med haglegevær. Det fremgår av en våpenrapport fra Kripos at jaktriflene med den ammunisjon som ble benyttet, hadde en rekkevidde på fire – fem kilometer. På inntil ca. tusen meter vil kulebanen være forholdsvis rett. Skytingen fant sted om natten, og A var beruset. Analyse av blodprøver viste en promille på 1,81.
- (12) Ut fra disse elementene – mørke, beruselsen, antall skudd og nærhet til andre hus, samt at det ved en del av skytingen ble brukt kraftige våpen og grovkalibret ammunisjon – står vi overfor en alvorlig overtredelse av § 352 første ledd. Skytingen var ukontrollert, og risiko for alvorlig skade var til stede for samtlige skudd. Det klare utgangspunkt for

straffutmålingen vil være en ubetinget fengselsstraff. Spørsmålet i saken er imidlertid om de personlige forhold må veie så tungt at det kan være aktuelt å anvende samfunnsstraff. En helt ut betinget dom er det ikke grunnlag for.

- (13) Forut for ankens behandling i Høyesterett besluttet forberedende dommer at det skulle foretas en personundersøkelse av domfelte. Den er foretatt av Kriminalomsorgen Finnmark, Friomsorgskontoret, og er datert 10. august 2008. Det fremgår ved henvisninger til flere legeerklæringer at A har hatt omfattende psykiske problemer – generalisert angstlidelse samt emosjonell ustabil personlighetsforstyrrelse. I tillegg forelå depresjonssymptomer, rus- og selvmordsproblematikk og mobbing i barne-/ungdomstiden. Domfelte har hatt kontakt med behandlingsapparatet over mange år. Den første henvisning til Psykiatrisk ungdomsteam – PUT – i Y fant sted i 1997. Han har vært medisinert for ADHD, depresjon og angst, men har nå vært inne i en positiv utvikling og er medikamentfri med hensyn til psykisk helse. I konklusjonen heter det i personundersøkelsen:

”... Det synes også som om han har fått kontroll over sitt kroniske rusmisbruk, og har god innsikt i alkoholens dårlige virkning på hans liv. Han virker reflektert, viser sunne holdninger og har tydelig bedret sin selvtillit og livskvalitet.

Tiltalte er inne i en positiv rehabiliteringsfase. Han ønsker å fortsette samtalerterapien ved Akutt-teamet hos DPS Midtfinnmark, noe som vurderes som svært viktig, sammen med kontakten han har med Tromsklinikken. Han har også tatt kjøreopplæring for storbil, og skaffet seg en jobb han gleder seg til å begynne i. Videre synes det som han i dag har et godt familienettverk, og har boforhold han trives med. Dette er ressurser det er viktig å ivareta, da de kan være til stor hjelp for tiltaltes videre framgang.”

- (14) Jeg legger etter dette til grunn at A er meget tungt belastet helt fra barneårene og har hatt et betydelig alkoholproblem. Han er imidlertid nå inne i en rehabiliteringssituasjon, men det er klart at han fortsatt er i en utsatt fase i sitt liv. Generelt vil dette kunne åpne for bruk av samfunnsstraff.
- (15) Vedrørende straffutmålingen, herunder bruk av samfunnsstraff, er det lite sammenlignbar rettspraksis. Jeg nevner at den forhøyde strafferammen på ett år for uforsvarlig skyting med skarpe skudd, ble tilføyd i 1991. Dette gjør at eldre rettspraksis ikke kan tillegges særlig vekt.
- (16) Jeg har vært i atskillig tvil. Selv om meget av det som er kommet frem i personundersøkelsen, taler for bruk av samfunnsstraff, er jeg likevel kommet til at skyting med skarpe skudd under forhold som i vår sak, er en for grov overtredelse til at utgangspunktet om ubetinget fengsel kan fravikes. Jeg er altså enig med lagmannsretten i at de allmenpreventive hensyn her må lede til en ubetinget fengselsstraff.
- (17) Med hensyn til den konkrete straffutmåling, ser jeg ikke grunn til å endre lagmannsrettens dom på 75 dager fengsel. Jeg er videre enig i at 45 dager av straffen bør gjøres betinget ut fra tidsbruken i saken. Det sentrale faktum på dette punkt er at saken var oversiktlig og ferdig etterforsket etter politiavhør av tiltalte 28. april 2006. Likevel ble tiltalebeslutning først utferdiget 16. januar 2007. Dette er en altfor lang dødtid under saksbehandlingen. Tidsbruken etter januar 2007 fremstår som akseptabel. Den hang sammen med en omberamning av saken i tingretten og dernest det nye forholdet vedrørende uforsiktig omgang med ildsfarlige stoffer.

(18) Statsadvokaten har i skranken uttalt at den ubetingede del av straffen – tretti dager – kan avsones ved Rus- og spesialpsykiatrisk klinikk ved Universitetssykehuset Nord-Norge (Tromsklinikken). Jeg er enig i at dette vil være gunstig, jf. det jeg har sitert fra personundersøkelsen.

(19) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

(20) Dommer **Bruzelius:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

(21) Dommer **Matningsdal:** Likeså.

(22) Dommer **Coward:** Likeså.

(23) Dommer **Gjølstad:** Likeså.

(24) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.

Riktig utskrift bekreftes: